

לשכת הרבנות אלעד

בראשות המרא דאתרא הגאון ר' מרדכי מלכא שליט"א

בד"צ אלעד * בתי הוראה * שרותי דת * רישום נישואין

נשיא וראש מוסדות "אור המלך" – אלעד

רשת מעונות יום, רשת גני ילדים, ת"ת "דרך המלך", ת"ת "פרי תואר", ישיבה קטנה "אורחות יהודה"

רשת כוללים "לקח טוב", מרכז שיקומי "אור המלך", קופת "מפעל החסד" אלעד

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

עיר התורה שקרובה אליך

תורת פרישת דברים המלך

חיזוק בשמירת הלשון

כתוב בדברים פרק א (מוד) וַיֵּצֵא הָאֱמֹרִי הַיֵּשֵׁב בְּהָר הַהוּא לְקַרְאֲתְכֶם וַיְרַדְפוּ אֶתְכֶם כַּאֲשֶׁר תַּעֲשִׂינָה הַדְּבָרִים וַיִּכְתּוּ אֶתְכֶם בְּשִׁעִיר עֵד זֶזְרָמָה:

ויש לשאול הרי הפסוק מסיים שנענשו על שלא שמעו בקול הקב"ה שהיכו אותם עד חרמה משמע מכה קשה, ומאיידך כתוב וירדפו אתכם כמו הדבורים משמע כמו הדבורים שם חלשים?

ביאור הגרי"ז בדברי חז"ל מה עניין מכת דבורים:

וּפְרַשׁ"י דְּבָרִים פְּרִשְׁת דְּבָרִים פְּרַק א פְּסוּק מַד כְּאֲשֶׁר תַּעֲשִׂינָה הַדְּבָרִים, מַה הַדְּבוּרָה הַזֹּאת כְּשֶׁהִיא מַכָּה אֶת הָאָדָם מִיַּד מַתָּה, אִף הֵם כְּשֶׁהִיוּ נוֹגְעִים בְּכֶם מִיַּד מַתִּים:

וּכְתַב בְּחִידוּשֵׁי הַגְּרִי"ז סִימָן קַמַּד דְּבָרִים (א', מ"ד) וַיֵּצֵא הָאֱמֹרִי וְגו' וַיִּרְדְּפוּ אֶתְכֶם כְּאֲשֶׁר תַּעֲשִׂינָה הַדְּבָרִים. וּפִירֶשׁ"י מַה הַדְּבוּרָה הַזֹּאת כְּשֶׁהִיא מַכָּה אֶת הָאָדָם מִיַּד מַתָּה, אִף הֵם כְּשֶׁהִיוּ נוֹגְעִים בְּכֶם מִיַּד מַתִּים. וְצ"ב דֵּהָא פְּסוּק קַמ"ל אֶת עוֹצֵם מַכַּת הָאֱמֹרִי לְיִשְׂרָאֵל וְכַדְמִסִּים וַיִּכְתּוּ אֶתְכֶם בְּשִׁעִיר עַד חֲרָמָה, וּמַד' ר"י הֵלָא מִשְׁמַע דְּמַכְתָּם לֹא הִיתָה גְדוּלָה. וְהַנְּרָאָה דִּהְנָה כְּשֶׁרֹאִים שְׂאֲחָד נֹתֵן מַכָּה לְשֵׁנִי וְהַשְּׁנִי אֵינְנוּ מַחְזִיר לֹו מַכָּה תַּחַת מַכְתּוֹ, לֹא נִרְאִית כֵּאֵן שְׂנֵאתוֹ שֶׁל הַמַּכָּה אֵיךְ הִיא גְדוּלָה, אִךְ כְּשֶׁהִשְׁנִי מַחְזִיר לֹו מִנָּה אִפִּיִים, וְאִף שִׁידוּעַ שִׁיחְזִיר לֹו בְּכָל זֹאת הוּא מַכְהוֹ, מִזֶּה רֹאִין אֲנֹו אֶת גּוּדֵל שְׂנֵאתוֹ אֵלָיו שֶׁהוּא מַכְהוֹ אִף עַל גַּב שִׁיחְזוֹר הַשְּׁנִי וַיִּכְהוֹ עוֹד יוֹתֵר מ"מ הוּא רוֹצֵה לְהַכּוֹתוֹ. וְזֶהוּ בִּיאוֹר הַדְּבָר כֵּאֵן, שֶׁהָאֱמֹרִיִּים הֵגֵם שִׁידוּעוֹ וְרָאוּ שְׂכֻשְׁהֶם נוֹגְעִים בִּישְׂרָאֵל מִיַּד מַתִּים, מ"מ הֵם רַדְפוּ אַחֲרֵי יִשְׂרָאֵל, כִּי שְׂנֵאתָם הִיתָה כֶּה גְדוּלָה שְׂאֵע"ג שִׁיִּהְרָגוּ בְּכ"ז כְּדָאֵי לֵהֵם הַרְדִּיפָה אַחֲרֵי יִשְׂרָאֵל.

וּבִזְוָה יְבוּאָר הַפְּסוּקִים בְּתַהֲלִים פְּרַק קִיָּה (י) כָּל גּוֹיִם סְבִיבֵי בְּשֵׁם יְקֹוֹק כִּי אֲמִילָם: (יא) סְבִיבֵי גַם סְבִיבֵי בְּשֵׁם יְקֹוֹק כִּי אֲמִילָם: (יב) סְבִיבֵי כְּדְבָרִים הֶעֱכּוּ כַּאֲשֶׁר קוֹצִים בְּשֵׁם יְקֹוֹק כִּי אֲמִילָם:

וְצ"ב מַה כֵּאֵן ג' הַדְּבָרִים. וְהֵנָּה בְּבִיאוֹר הַפְּסוּק הַשְּׁנִי כִּבְר בִּיאֵר הַגְּר"א [בְּפִי לִישְׁעִיהָ הַ, כו] דִּהְנָה כְּשֶׁמַּסְבִּיבִים עִיר לְעִשׂוֹת מִצוֹר עֲלֶיהָ וְחוֹשְׁשִׁים שִׁיִּפְרְצוּ אֶת הַמִּצוֹר הַזֶּה, עוֹשִׂים סְבִיבוּ מִצוֹר שְׁנִי, וְכֵאֵן הוּא מְבָאָר גּוּדֵל שְׂנֵאת הַגּוֹיִם, ד"סְבִיבֵי גַם סְבִיבֵי" דֵּלָא דִי ד"כֵּל גּוֹיִם סְבִיבֵי" אֵלָא דְגַם "סְבִיבֵי גַם סְבִיבֵי" דַּעֲשׂוּ מִצוֹר אַחֲרֵי הַמִּצוֹר הַפְּנִימִי שְׂמָא יִפְרְצוּ אֶת הַרְאֲשׁוֹן, וְאוֹמֵר עוֹד "סְבִיבֵי כְּדְבָרִים וְגו'" וּבִיאוֹרוֹ כְּמַש"כ דְּשְׂנֵאת הַגּוֹיִים גְּדֵלָה עוֹד יוֹתֵר דְּגַם כְּשִׁידוּעוֹ שִׁיִּהְרָגוּ כְּמוֹ הַדְּבָרִים שְׂכֻשְׁהֶם מַכִּים אֶת הָאָדָם מִיַּד מַתִּים, מ"מ מְרֹוב שְׂנֵאתָם לְיִשְׂרָאֵל יִלְכוּ מִרְצוֹנָן לְהַהֲרֵג, כְּדִי שִׁיּוֹכְלוּ לְסַפֵּק אֶת רְצוֹנָם לְהַרְגוֹ אֶת יִשְׂרָאֵל.

ההסבר כיצד זה מידה כנגד מידה בחטא הלשון:

נִמְצִינוּ לְמַדִּים כִּי יֵשׁ שְׁלוּשָׁה סוּגֵי אוֹיִיבִים לְיִשְׂרָאֵל. א, הַצְרִים עַל יִשְׂרָאֵל. ב, הַעוֹשִׂים מִצוֹר עַל מִצוֹר, ג, וְהַחְמוֹר יוֹתֵר שְׂנֵלְחָמִים כְּדְבָרִים אִפִּילוֹ עַל מֵנֵת לְהַתְּאָבֵד וְלִמּוֹת מְרֹוב שִׁינְאָה. וְלִכֵּן כִּינְתָה אוֹתָם הַתּוֹרָה בְּשֵׁם דְּבוּרִים.

וְנִלְע"ד מְדוּעַ נַעֲנָשׁוּ בְּאוֹיִיבִים כֵּאלוֹ שֶׁהֵם מוֹכְנִים לְהַתְּאָבֵד כְּמוֹ דְּבוּרִים כִּי זֶה מִידָה כְּנֶגֶד מִידָה שֶׁהֵם חֲטָאוּ בְּלִשְׁוֹנָם וְדִיבְרוּ לַה"ר עַל הָאָרֶץ נַעֲנָשׁוּ בְּמַכַּת דְּבוּרִים מִלְּשׁוֹן דִּיבּוּר כִּיּוֹן שְׂעוּקָן הַדְּבוּרָה הוּא בְּפִיָּה.

כֵּךְ בּוֹמְנָנוּ כְּאֲשֶׁר פּוֹרְצַת מִלְחָמָה כּוֹז חוֹבָה עֲלֵינוּ לְתַקֵּן חֲטָאֵי הַלְּשׁוֹן וְהַדִּיבּוּר וְהוֹן לַה"ר וְשִׁמְרַת קְדוּשַׁת בֵּית הַכְּנֶסֶת בְּכַדִּי לְמַגֵּר אֶת אוֹיִיבֵנוּ וְכֵל שְׂנֵחְזוֹר בְּתִשׁוּבָה וְנִקְבֵל עַל עֲצָמוֹ לְתַקֵּן יִפְלוּ כֵל אוֹיִבֵנוּ תַּחַתְנוּ בְּזִכּוֹת בְּרַכּוֹת יַעֲקֹב אֲבִינוּ שִׁשִּׁיר אֶת הַבְּרַכּוֹת לְסוֹף הַדּוּרוֹת כְּמְבוּאָר בְּזוּהַר לְקַמֵּן.

וביתר ביאור חז"ל בהקדם דברי הנביא:

וְנִקְדִּים דְּבָרֵי הַנְּבִיא בְּצַפְנִיָּה פְּרַק ג פְּסוּק ו הַכְּרַתִּי גוֹיִם נִשְׁמוּ פְּנוֹתָם הִתְּרַבְּתִי חוֹצוֹתָם מִבְּלֵי עוֹבֵר נִצְדוּ עֲרִיקָם מִבְּלֵי אִישׁ מֵאֵין יוֹשֵׁב: (ז) אֲמַרְתִּי אֶךְ תִּירָאֵי אוֹתִי תִקְחִי מוֹסֵר וְלֹא יִכְרַת מְעוֹנָה כֵּל אֲשֶׁר פְּקַדְתִּי עֲלֶיהָ אֲכֹן הַשְּׁפִימוּ הַשְּׁחִיתוּ כֵּל עֲלִילוֹתָם:

לשכת הרבנות אלעד

בראשות המרא דאתרא הגאון ר' מרדכי מלכא שליט"א

בד"צ אלעד * בתי הוראה * שרותי דת * רישום נישואין

נשיא וראש מוסדות "אור המלך" – אלעד

רשת מעונות יום, רשת גני ילדים, ת"ת "דרך המלך", ת"ת "פרי תואר", ישיבה קטנה "אורחות יהודה"

רשת כוללים "לקח טוב", מרכז שיקומי "אור המלך", קופת "מפעל החסד" אלעד

The office of Rabanoot Eled – in hesd of Rabbi MORDECHAI MALKA

ומבואר במסכת יבמות דף סג ע"א א"ר אלעזר בר אבינא אין פורענות באה לעולם אלא בשביל ישראל, שנאמר [צפניה ג'] הכרתי גוים נשמו פנותם החרבתי חוצותם, וכתוב [צפניה ג'] אמרתי אך תיראי אותי תקחי מוסר. ופרש"י בשביל ישראל, ליראם כדי שיחזרו בתשובה.

כיצד הקב"ה מוכיח את האדם בהדרגה:

דברי המדרש תנחומא (ורשא) פרשת בהר סימן ג וז"ל ודעו מה הקדוש ברוך הוא מנסה את ישראל לדעת אם יעשו תשובה תחילה מביא פורעניות על האומות שנ' [צפניה ג] הכרתי גוים נשמו פנותם וגו' אמרתי אך תיראי אותי תקחי מוסר, חזרו מוטב ואם לאו מפסיד ממונם שנאמר (הושע ז) אכלו זדים כחו וגו', אם חזר מוטב ואם לאו הקדוש ברוך הוא מביא רעה על אחת מערי ישראל, שנא' (ישעיה מב) ותלהטהו מסביב וגו' ותבער בו, אם ישובו מוטב ואם לאו מה כתיב במדבר הזה יתמו ושם ימותו (במדבר יד), ואל יאמר אדם לא למעני תבא רעה יהיה יודע שימות שנאמר (עמוס ט) ימותו כל חטאי עמי האומרים לא תגיש ותקדים בעדנו הרעה. נמצינו למדים שכל מה שאוייבנו רודפים אותו הוא לפי מעשינו.

וחשבתי להתבונן במלחמת החמס שעלינו לשאול מה ההגיון שעומד אחרי מלחמה זו הרי הם יודעים שאין להם לא מטוסים ולא טנקים ומבינים שנגד צבא כזה גדול אין שום סיכוי להצליח לנצח ואיך בכל זאת נלחמים נגדנו הלא דבר הוא?

אולם התשובה לדבר כאשר כבר ביארנו בחטא המרגלים כיצד הוכיח משה את בני"י ונענשו ויצאו למלחמה נגד האמורי והפסידו כדבורים כנגד חטא הלשון, כך בזמננו בגלל שנכשלים בדיבור הן בלה"ר ורכילות והוצאת שם רע ודיבורים בבית הכנסת וכדומא נעשים ע"י אוייבים כמו דבורים.

דברי הזוהר שלושת הברכות של יעקב כנגד שלושת האוייבים:

זוהר כרך א (בראשית) פרשת תולדות דף קמה עמוד א ת"ח כמה ברכאן אתברך יעקב חד דאבוי בההוא עקימו ורווח כל אינון ברכאן, וחד דשכינתא דברך ליה קודשא בריך הוא כד הוה אתי מלבן דכתיב ויברך אלהים את יעקב, וחד דברכיה ליה ההוא מלאכא ממנא דעשו, וחד ברכה אחרא דברכיה ליה אבוה כד הוה אזיל לפדן ארם דכתיב ואל שדי יברך אותך וגו', בההוא זמנא דחמא יעקב גרמיה בכל הני ברכאן אמר במאן ברכתא דמנייהו אשתמש השתא, אמר בחלשא מנייהו אשתמש השתא ומאן איהי דא בתרייתא דברכיה אבוה ואף על גב דאיהי תקיפא אמר לאו איהי תקיפא בשלטנותא דהאי עלמא כקדמאה, אמר יעקב אטול השתא דא ואשתמש בה (קס"ו ב קע"ב ב) ואסלק כל אינון אחרנין לזמנא דאצטריך לי ולבנאי בתראי, אימתי בזמנא דיתכנסון כל עממיא לאובדא בני מעלמא דכתיב (תהלים קי"ח) כל גוים סבבוני בשם יי' כי אמילם, סבוני גם סבבוני וגו', סבוני כדבורים וגו', הא הכא תלתא לגבי תלתא דאשתארו, חד אינון ברכאן קדמאי דאבוה, תרין אינון ברכאן דברכיה קודשא בריך הוא, תלת אינון ברכאן דברכיה ההוא מלאכא, אמר יעקב להתם אצטריכו לגבי מלכין וכל עמין דכל עלמא ואסליק לון להתם והשתא לגבי דעשו די לי בהאי, ביאור הדברים שיעקב קיבל ארבע ברכות שנים מיצחק ואחד מהקב"ה ואחד מהמלאך, השתמש בברכה אחת להינצל, ושומר שלושה ברכות לדורות העתידים כאשר אומות העולם יקומו על ישראל שלושה פעמים ושלושה סוגי אוייבים כמו שביארנו, כנגד סבוני, כנגד סבוני גם סבבוני, וכנגד כדבורים הקשה מכולם, וינצלו בזכות הברכות ההם, ויה"ר שנזכה לראות בביאת גואל צדק ובניין ביהמ"ק "אמן".

שבת שלום ומבורך

מרדכי מלכא

